

tam, kjer so škropili perocidom, so la-gode očrneli.

Salurn (Tirolsko): O perocidu se širijo raz-lične sodbje. Večina vinogradnikov ga ne hvall.

Lippa (Ogrsko): Tukaj se perocid v obče ob-soja, ker se je njega učinek izkazal kljub pravilnemu škropljenju kot nedostaten. Ne pojdemo več na limant-ce.

Groß-Engersdorf (Sp. Avstr.): Mnogo vinogradnikov daje radi močnega razširjenja perono-spore krivdo perocidu. Potrebno bo, da se ta snov tu-di drugod natančno preizkuša in dožene, je-li perocid v resnici sredstvo, ki v vsakem oziru lahko nado-mesti bakreno galico. Po tako lepih upih v majniku in juniju taka prevara!

Mor (Ogrsko): Stanje vinogradov je tukaj kra-sno, zlasti onih, ki so škropili z bakreno galico. (O perocidu poročila molčijo, a jaz bi sklepal iz opombe „zlasti onih, kjer so škropili z bakreno galico“, da so škropili še tudi z drugimi sredstvi, bržkone s peroci-dom, in da se ta ni obnesel).

Sopron in okolica (Ogrsko): Perocid vzbuja v ogrskih strokovnjakih veliko zanimanje, delali se bodo ž njim temeljiti poskusi, dasi je učinek zavisen tudi od vremenskih razmer, je vendar dosedanji us-peh s to snovjo v obče zadovoljiv. Nedostatki tega sredstva se polagoma gotovo izgubijo. Ta način zatiranja peronospor je lep pridobitek na polju vino-gradništva, zakaj cene bakrene galice bodo tudi pri-hodnje leto visoke.

Iz vprašanja, ki ga stavi v ljubljanskem „Kme-tovalcu“ št. 15. neki vinogradnik uredniku, je razvid-no, da s to snovjo vinogradniki tudi na Kranjskem ni-so zadovoljni. Dotično vprašanje se glasi: V čem tiči vzrok, da se ni perocid pri nobenem tukaj-snjem vinogradniku za škropljenje trt proti peronos-pori tako dobro obnesel, kakor modra galica? Listje trt, ki je s perocidom škropljeno, se suši in tudi groz-dje ni tako razvito, kakor pri trtah, ki so bile škrop-ljene z modro galico.

Ravno, ko sem dokončal ta članek, mi pride v roke zadnja, t. j. 39. šte. „Weinzeitung“. V tej šte-vilki sem našel na poročilo, ki se mi zdí vredno, da ga tudi v prevodu podam cenj. čitateljem „Slov. Gos-podarja“, ki se zanimajo za stvar. Poročilo je radi tega zanimivo, ker je edino, kar mi jih je prišlo pred oči, za perocid v vsakem oziru ugodno. Priobčil ga je ravnatelj sadjarske in vinarske šole v Melniku K. Fort. Glasi se pa:

Iz strokovnih listov se nam znana o perocidu poleg ugodnih poročil tudi taka, ki so za perocid v vsakem oziru nepovoljna. Da se perocid ni obnesel, temu bržkone ni vzrok snov (t. j. perocid), marveč način, kako se je perocidna mešanica pripravila in kako se je ž njo škropilo; mi moremo o učinku perocida izreči le ugodno sodbo, zakaj uspehi 2% perocid-no-apnene zmesi (torej 6 kg na polovnjak) so bili pri nas v vsakem oziru ugodni. V vinogradih, ki mejijo na naše, so škropili posestniki prvič in drugič z ga-lično-apneno zmesjo, učinki pa niso tako povoljni, kakor v naših vinogradih, ki smo jih škropili izključ-no le s perocidom.

Uporabnost perocida zoper peronosporo se je torej v neovrgljivo gotovostjo izkazala. Manj ugodni, so bili uspehi pri zatiranju fusiklavdija (krastavost, ki se kaže zlasti na jablanah in hruškah: ta bolezen zlasti naš mašanel rada napada); dozdeva se nam, da ima tukaj galica večji uspeh! Mogoče pa je tudi, da bi pri tem močnejše zmesi 3%—4%, torej 9—12 kg na polovnjak) bolje učinkovale. — Poročevalec našte-va potem še daljne prednosti perocida, rekoč: Delo s perocidno zmesjo je lažje; delavcem ne pokaže roke, kakor pri galici, zato pri nas s perocidom rajši dela-jo. S perocidom škropljeni vinogradi so tudi lepši od onih, ki so škropljeni z modro galico. Mi bomo prihod-nje leto zopet s perocidom škropili, če ga le dobimo.

Tako slove poročilo. K temu bi pripomnili sle-deče: Ravnatelj Fort trdi, da se je poleg ugodnih po-ročil slišalo nekaj celo neugodnih. Jaz bi pa rekel: poleg majhnega števila ugodnih so se slišali o peroci-du samo neugodni glasovi.

G. ravnateljju sicer verjamemo, da so se posku-si s perocidom v Melniku obnesli, a vsakakor bi ne-izrečeno rad videl, so-li ondi perocidni vinogradi res lepši od onih, ki so škropljeni z galico. Oko se je na-vadilo na modro-zelena trtno listje in jaz za svojo o-sebo izjavljam, da mi ona pepelasto-siva perocidna barva na trtah nič kaj ne ugaja. Dalje: Da je iska-ti vzrok nauspehov s perocidom v načinu pripravljaj-nja in ne v snovi, vakor trdi to g. Fort, o tem pač zelo, zelo dvomim, zakaj znano mi je, da so se skoraj vsi vinogradniki ravnali natančno po navodilu, ki ga je podal dr. Oton Brož, asistent na c. kr. zavodu za rastlinsko varstvo, v „Weinzeitung“ in po njem pisec tega vrstice v letošnjem „Slov. Gosp.“ šte. 23. Če so potrebno za uspešno zatiranje peronosporo 2% zmesi, torej 6 kg na polovnjak, zakaj pa tega strokovnjaki niso izrečno poudarjali, zakaj če smo devali 4 do 5 kg perocida na polovnjak, kakor se je svetovalo, lah-ko bi ga vzeli tudi par kilogramov več in uspehi bi nam bil zasiguran. Skratka: Perocidna strokovnjaki niso vsestranski preizkušali in jasno se je izkazalo, da ta snov za naše podnebje in krajevne razmere ni, da bi jo človek, ki želi vinogradniku dobro, priporo-bal.

Naša zemlja.

Na naši zemlji stoje danes krčela raznih av-strijskih in ogrskih narodov. Občudujejo našo zemljo, opazujejo naše domove, slike naših gor pošiljajo po celi državi svojim znancem. V njih dušah pa naste-jajo naše kretnje, naše šege, naše obnašanje, imeno-vana izobraženost, to je posebnost celega naroda. Ka-ka je sodba? Tu in tam sem slišal laskave pohvale in občudovanje o umnosti v kmetijstvu, o skromnosti in izobraženosti, ki vlada med našim narodom. Splošna sodba bo pač ugodna za naše ljudstvo. Svoj napredek tudi sedaj, ko izjednačuje druge narode, naše ljudstvo samo spozna in je zato zavestno. Prav je! Naš narod je šel kljub zaprekam naprej v vsakem oziru, in sicer bolj ko drugi, ki so imeli vse temeljne pogo-je in pripomočke. O tem smo mi danes popolnoma pre-pričani.

Naše ljudstvo sprejema z isto naklonjenostjo v-se, bodisi Ogrce, Čeha, Nemce, Slovake, Hrvatce, Pol-jake, Rusine. Nobene razlike — vsi grede v skupni boj — za skupno last — zato vsem enaka čast! Slo-vensko ljudstvo je že po naravi pravočutno, — zato tako ravna. Ono ne pozna narodnega sovraštva, se ne vznemoljuje, če sliši druge jezike, ne preganja s psokami onih, ki nosijo drugonarodne znake. Sloven-sko ljudstvo pa ljubi to, kar je njegovega.

To bodo spoznali in videli zastopniki drugih narodov med nami. In pričali bodo, da je naše ljudstvo globoko narodno, da ljubi svoj jezik, ljubi svojo zemljo, se zanj trudi, na nji živi in umrje rado, udano cesarju in državi. In pri tem ne sovraži tujca kot go-sta, ne sovraži tuje narodnosti. A na svoji zemlji ho-če pa živeti in se razvijati svobodno in neovirano. Pravočutno je naše ljudstvo — vsakemu svoje da, a tudi svoje zahteva.

Hrabre zmage, oziroma zmagovalce pozdravlja cesarska zastava in trobojnica ob slovesnosti: zasta-va naša je del našega narodnega telesa.

In kaj bodo še videli drugi narodi? Razun sil-no lepih in rodovitnih dolin in nebotičnih gor — tudi občutno pomanjkanje urejanih vod, pomanjkanje prometnih zvez, cest, železnice, pomanjkanje vodovo-dov, pomanjkanje luči. Ljudstvo je razumno in ve ceniti vse te pripomočke do blagostanja, a zmore jih ne. To bodo videli in ponesli bodo ob svoji vrnitvi misel: država mora podpreti in omogočiti tudi na jugu svo-jemu zvestemu ljudstvu pot do plodnosnega napred-ka.

Se nekaj vidimo mi, vidi naše ljudstvo. Ni v Avstriji en narod, niso samo Ogrci in Nemci, ampak številno prevladujejo drugi narodi slovanski. Ne mo-remo verjeti raznim statistikam o narodnosti, ki so bi-le dosedaj, — armada nam daje drugo merilo.

Da bi se tudi po vojski vsi naši narodi monar-hije v skupnem delu, vsak vsakemu pustil svoje, dal mu tudi nazaj, kar mu je vzel — pa bi se razumeli. Pravičnost je podlaga! Le na tej podlagi lahko dela-mo skupaj — v blagi tekmi, vsak za svoj narod, v monarhiji. To je mogoče!

Avstrijsko-Italijansko bojišče.

Poročila našega generalnega štaba sicer dan na dan poročajo o laških napadih, toda tudi o tem, da so naše čete z navadno lahkoto odbile vse te napade.

Večjo pozornost je vzbudilo poročilo generalne-ga štaba, da italijansko vodstvo skrbno premika in razpostavlja laške čete na benečanskem polju. Pra-vijo, da to premikanje pomeni priprave italijanske ar-made za nove napade na našo primorsko fronto. Že pred meseci so sovražniki razglašali, da se bo kmalu izvršil bliskovit napad na nas in naše zaveznike od vseh strani. Kmalu se sicer to ni zgodilo, a zgodilo se je, bliskovito tudi ne, toda polagoma. Najprej so začeli Rusi z napadi v Galiciji, Voliniji in sedaj na severnem Ruskem. Potem je prišla velikansko pripra-vljena ofenziva Francozov in Angležev proti našemu zavezniku. In sedaj je treba, da tudi Italija nastopi. Verjetno je, da bi rada tudi svojim prijateljem pogoltnila dano besedo, toda tega ji ne dovolijo. Sedaj ma-ra plesati, kakor ji gočejo Francozi in Angleži. Pri-čakovati je torej kmalu nove laške ofenzive na Pri-morskem.

Toda general Borojevič in njegovi junaški voja-ki, oprti na svetlo brušene meče, stojijo na jugu zve-sto na straži za cesarja ter našo avstrijsko in sloven-sko zemljo!

Kako sodijo Nemci o generalu Borojeviču.

V listu „Vossische Zeitung“ piše Otto König s soške bojne črte:

Generala Svetozara pl. Borojeviča, armadnega poveljnika ob Soči, je poslalo vrhovno vojno povelj-stvo sem v času, ko je ovenčala zmaga težke boje njegove armade v Karpatih. Ločitev mu ni bila lah-ka, tako je izjavil, kajti eno vojno leto, kakor tam

zveže ozko vojskovodjo in njegove čete. Vojska u-soda — je rekel — vsak mora iti tja, kjer ga ra-bijo. Sijajen vojak ta general Borojevič! Železna glava z jasnimi očmi značajnim nosom priča na prvi trenutek o tem, da pripovedke, ki so vznikle okoli njegove osebe, v mnogih slučajih v resnici niso samo prazne pripovedke. Neki častnik, ki je bil z njim v Galiciji, mi je pripovedoval, da so vo-jaki prisegli na to, da ni krogle, ki bi mogla pogo-diti njihovega poveljnika. Jaz sem to omenil gene-ralu, ki se je nasmejal: „Da, jaz sem tudi čul to. Veste, jaz se, kar pravzaprav mora storiti vsak vo-jak, udam usodi. Ko smo imeli odporne boje skozi mesce in mesce sem jaz naravno, kadar mi je bi-lo to mogoče, šel med prve vrste, da se pokažem svojim vojakom in se ž njimi razgovarjam. Narav-no, da se je ob takih prilikah pripetilo, da so Ru-si, ki so bili oddaljeni samo 150 korakov, streljali na nas. Nekoč je pač šrapnel zadel enega gospoda iz mojega spremstva, meni pa se ni nikdar nič zgodilo in tako je nastala govorica, da sem posve-čen proti strelom.“

„Ali je potreba, prevzvišeni, da se poveljnik tako izpostavlja?“

„Da! Včasih ne gre brez tega. In nazadnje se moram jaz na licu mesta prepričati, ali je vse v redu, ali so moji ljudje tam dobro oskrbljeni, kako je njihovo razpoloženje; vse to so stvari, katere se more spoznati samo z lastnim opazovanjem. In sled-njič je za poveljnika prijeten občutek, ako vidi, ka-ko so mu njegovi ljudje udani.“

Govorili smo potem o potrebni strogosti in trdosti vojskovodje.

„Strog, trd, to so samo pojmi. Biti trd ob prav-em času, znači morda v višjem smislu biti dober. Žrtv sto mož more rešiti jih tisoč — in slednjič ima vsak človek, makari če je tudi vojskovodja, svojo vest. Naravno, žrtvovati ljudi brez haska, ce-le polke, kakor so to Rusi storili v Karpatih...“

„In tako delajo sedaj Italijani“, dostavim jaz.

„Da, oni so še le na začetku, ali tudi tam se to spremeni, tembolj, ker že sedaj vidijo, da pri naših četah ob Soči ni mogoče predreti. Jutri bo-ste čuli že v Gorici, kako gmirajo topovi in skoro boste sami doživeli, da je vsak peedini naš mož ob Soči junak in da vsak izmed teh bojevni-kov zasluži zlato kolajno za hrabrost. Ne mo-re se zadosti oceniti, kaj ti ljudje tam vzdržijo — vsi, Dalmatinci, Bošnjaki, Korošci, Madžari, Hrvatje, Moravci...“

Drugi dan sem bil v Gorici. Velika bitka je bila pred nekolikimi dnevi dovršena s popolnim po-razom Italijanov in čital sem vojno povelje genera-la svojim četam, ki se je skončavalo s prekrasnim poletom:

„Vojaki! Vaši sinovi bodo s ponosom pri-povedovali o tem, da so njih očetje bili vojaki armade ob Soči!“

Ob Soči veje duh Radeckega.

Nemški pisatelj Otto König je bil pri general-nem polkovniku baronu Konradu pl. Hötendorfu. O König je načelniku našega generalnega štaba izja-vil, da odrine na bojno črto ob Soči. Baron Konrad je nato odgovoril: „Morebiti imate prav. Tam doli ve-je duh Radeckega. Kar naši ljudje tukaj delajo, spa-da med najlepše, največje čine te cele vojske. Saj boste sami vse videli in doživeli. Zanimivejše bi bilo zdaj še na Poljskem. Ob vsem junastvu obrambe na-sproti štirikratni ali petkratni premoči vleče vendar bolj, če se preživi viharno prodiranje zmagovitih ar-mad. Sovražniku biti za petami v trajnih bojih zbu-di večje navdušenje, kakor mirna, železna obramba. Odprto je pa vprašanje, če ne zasluži trpevno juna-štvo še večje hvale, kakor polet prodiranja.“

Ob Soči.

Štirimesečna vojna proti Italiji je prinesla jako nepričakovan in čisto nelogičen uspeh — po italijan-skih računih namreč, namesto, da bi vedno le močnejši napadi našo izprva slabotno fronto razbili, so jo le znatno okrepili. Danes v resnici stojimo ob soš-ki fronti trdneje, nego kdaj prej, dočim se je prvotno sveža moč sovražnika izrabila in minula. Na skoraj brezvodnem in neplodnem kamenitem svetu Komensko-Doberdolske planote je smoteno delujoča organizaci-ja izvršila čudeže, tako da smo danes in še za dalj-šo dobo v položaju, da vzdržujemo v tej drugače zapuščenih pokrajini tudi močno armado poljubno dol-ga časa, ne da bi njena bojna sposobnost količkaj trpela. Tako so se tudi izprva zanešene razne tabor-ske bolezni in kratkem času omejile in so sedaj že u-gasnile. Sedenje zdravstveno stanje čet je celo ugod-njeje nego dotična statistika v miru.

Nezaslišano veliko se je storilo za nastanitev čet; na mesto sotora je že davno stopila lesena bara-ka in sedaj solidna kladara ali dobro urejena kameni-ta koča. V najspredejni fronti, kjer se četa sedaj že